

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Hunedoara
IN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Ă trăi arzînd...

de Radu Cosașu
(pag. 2-a)

Noul roman al lui Simonov

de Tatiana Nicolescu
(pag. 4-a)

Orașul Savanșilor

de Pierre Rondière
(pag. 6-7)

Colaborarea științifică romîno-sovietică

de acad. ȘTEFAN MILCU

prim-secretar al Academiei R.P.R.

Recent a fost încheiat, în spiritul unei depline înțelegeri și prietenii, planul de colaborare științifică pe anul 1960 între Academia de Științe a U.R.S.S. și Academia R.P.R.

Delegația sovietică, condusă de academicianul M. P. Kostenko, membru al Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S. și membrii delegației romine, condusă de acad. I. S. Gheorghiu, au constatat cu satisfacție că planul științific de colaborare dintre cele două Academii, pe anul 1959, a fost îndeplinit în cea mai mare parte.

Aceste realizări au constituit o bază concretă pentru elaborarea planului de colaborare pe anul 1960.

Ca și în anul precedent, în noul plan au fost prevăzute participarea la manifestările științifice organizate în Uniunea Sovietică sau în țara noastră, trimiteri în schimb de experiență și la specializare, schimb de informații științifice și de publicații.

Au fost prevăzute 100 de săptămîni de informare științifică, în domenii care interesează în mod deosebit diverse ramuri ale științei din țara noastră. Printre acestea cităm: programarea mașinilor automate, acționarea electrică a sistemelor de foraj petrolifer, studiul filșului carpatic, geochimia terenurilor sedimentare, chimismul cerebral; unele probleme de lingvistică, de istorie și de antropologie.

Au fost stabilite, de asemenea, o seamă de domenii care interesează știința și tehnica sovietică, cum ar fi unele probleme referitoare la repartiția zăcămintelor de petrol, de gaze, probleme de chimie ș.a.

O deosebită importanță a fost acordată condițiilor de informare și specializare, pe care le pot găsi în Uniunea Sovietică fizicienii noștri în studiul semiconductorilor. Aceasta este una din problemele fundamentale ale fizicii moderne, în domeniul căreia va trebui să răspundem în scurt timp exigențelor tehnicii și industriei.

Un loc central în Acord îl ocupă cercetarea în comun a unor probleme. Vom aminti din această categorie cercetările referitoare la coacervatele lipoproteice, funcționarea generatoarelor sincrone, infrastructurile celulare ș.a.

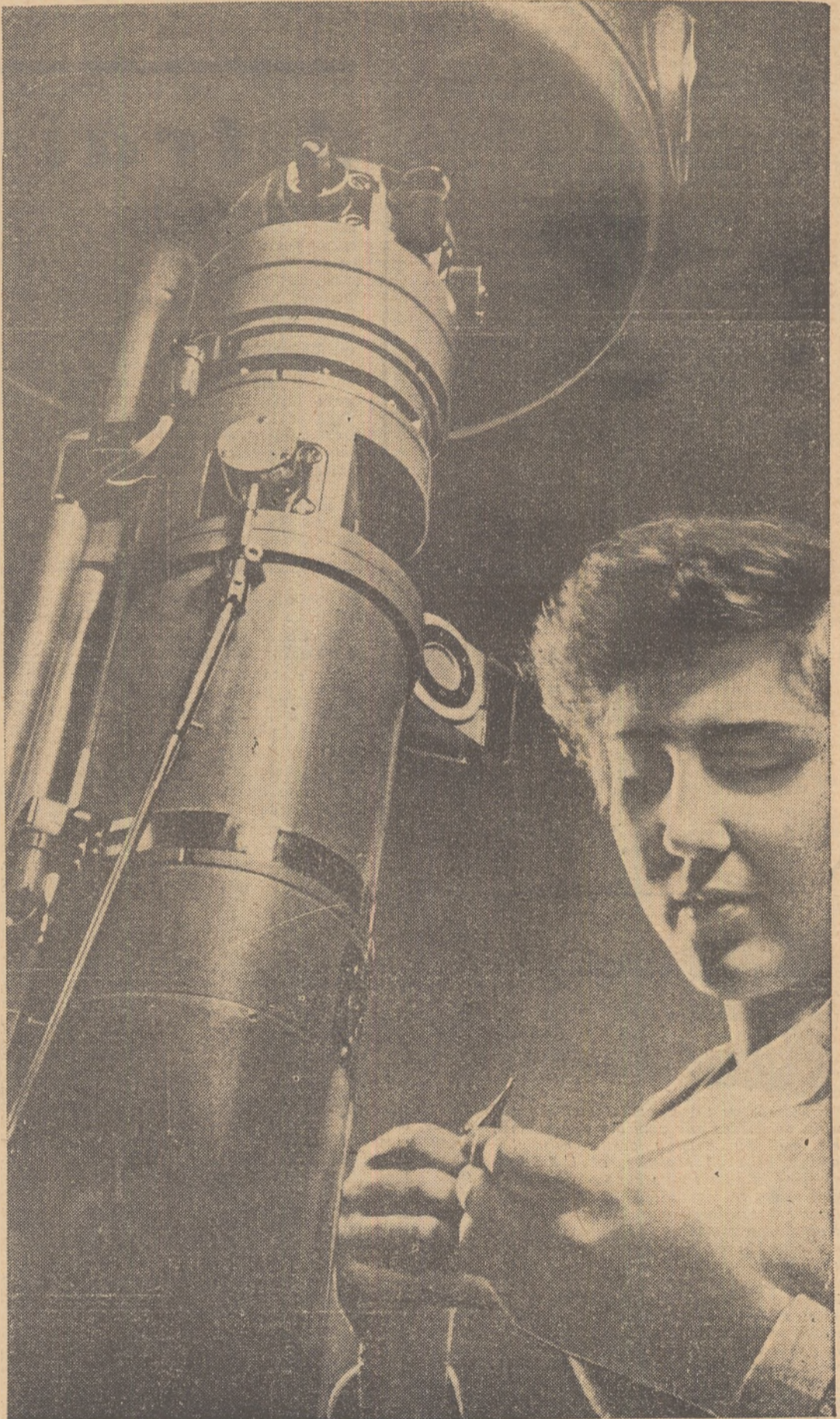
În cadrul planului de schimb de experiență și de studii în comun, s-au prevăzut numeroase domenii și teme de studiu. Astfel se va continua observarea sateliților artificiali, a stelelor slabe și informarea reciprocă asupra fenomenelor seismice; studiul metodice separării minereurilor rare, unele probleme de comandă automată, ameliorarea metodelor de preparare a cocsului metalurgic, bilanțul termoenergetic unic, ameliorarea combustibilului pentru termocentralele electrice; probleme moderne de neurofiziologie, apoi o serie de probleme referitoare la relațiile romîno-ruse în epoca feudalismului, colaborarea la o serie de opere istorice, studiul unui număr de probleme de economie socialistă, de cooperare, de planificare și preț de cost ș.a.

Un loc deosebit de important îl are schimbul de experiență în redactarea operelor filozofice despre istoria dezvoltării gândirii filozofice și sociologice în România în sec. XX și Crestomafia de opere ale gânditorilor romîni progresiști din sec. XVIII și XIX.

Într-o lumină asemănătoare trebuie situată și colaborarea în cercetările referitoare la interacțiunea și legătura reciprocă dintre literaturile naționale, ca și studiul relațiilor literare romîno-ruse în sec. XIX-XX.

Din bogatul conținut al acestui plan de colaborare, se poate vedea limpede intensitatea schimburilor științifice și culturale cu marea Țară a socialismului și perspectivele anului 1960, în ridicarea lor la o treaptă și mai înaltă.

Bazat pe prietenie, pe comunitatea de idealuri, de țeluri și de aspirații, planul de colaborare pe 1960, încheiat între cele două Academii exprimă spiritul de înțelegere, de sprijin și de colaborare frățească dintre țările socialiste.

OMUL ȘI PROGRESUL (Una din laborantele Institutului de cercetări științifice în domeniul geologiei lângă un microscop electronic la care lucrează).

Anul XVI

12 FEBRUARIE 1960

12 PAGINI, 1 LEU

6
(778)

● In numărul pe ianuarie, revista sovietică „Voprosi filosofii” publică sub semnătura lui N. V. Zavadskaja un articol intitulat „Filozofii romini contemporani”.

„Volumul „Filozofii romini contemporani” — scrie N. V. Zavadskaja — apărut în România la sfârșitul anului 1958 cuprinde o serie de articole interesante despre problemele fundamentale ale teoriei marxist-leniniste. Vastul cerc de probleme abordat în volum arată marele avânt luat de activitatea de cercetare filozofică în R. P. Română. Autorii articolelor dau dovadă de o amplă cunoaștere a literaturii filozofice contemporane, critică curentele idealiste de pe pozițiile materialismului dialectic și participă activ la discuțiile teoretice din țările lagărului socialist”.

● In cursul acestei luni, în Uniunea Sovietică vor da spectacole mai multe ansambluri artistice și soliști străini. Astfel, la 14 februarie un grup de artiști chinezi, alcătuit din 22 de persoane, va da primul său spectacol în sala Colanelor a Casei Sindicatelor din Moscova; pianistul brazilian Arnoldo Estrella va concerta la Leningrad, Moscova, Baku, Erevan etc. iar dirijorul neozelandez John Hopkins va întreprinde un turneu la Moscova, Riga și Tallin. Tot la Moscova va concerta și violonistul francez Raymond Gallois Montbrain.

● Dramaturgul sovietic Viktor Rozov a terminat recent o nouă piesă intitulată „Luptă inegală”.

Referindu-se la cuprinsul piesei, autorul scrie printre altele în „Literaturnaia gazeta”:

„In piesa „Luptă inegală” am vrut să abordez din nou problema educării tinerei generații, dar sub un unghi puțin diferit decît pînă acum. Unul din personajele piesei spune: „Omul se naște de două ori”, și iată ce am vrut să spun prin asta: mai întâi copilul se naște pur biologic... A doua naștere se produce la vîrsta de aproximativ 16-20 ani, cînd tinerii încep să se maturizeze... Sint de părere că de multe ori oamenii mături, inclusiv părinții, nu înțeleg această a doua naștere și continuă să se poarte cu tinerii cum s-ar purta cu niște copii. Dar trebuie să se aibă în vedere că s-a ivit un om nou, care trebuie respectat și băgat în seamă ca o personalitate formată”...

● In cursul lunii martie, un grup de 50 de artiști de circ sovietici va întreprinde un turneu în Brazilia, Uruguay și Argentina.

● Boris Polevoi publică în ultimul număr al revistei „Znamea” note de drum despre țara noastră, intitulată „După 15 ani”.

● Firma americană „Monitor” a imprimat pe discuri Sonata în la minor și două Imromptu-uri de Schubert în interpretarea pianistului sovietic Sviatoslav Richter. Discul s-a bucurat de aprecieri elogioase din partea presei de specialitate. Revista mexicană „Audio y Muzica” consideră apariția acestui disc ca „un eveniment excepțional”.

● Editura de stat pentru arte plastice din Moscova a publicat un album intitulat „Grafica contemporană a țărilor capitaliste din Europa și America”. Albumul oferă o imagine amplă asupra creației unor artiști ca Pablo Picasso, Jean Effel, Paul Hogarth, Franz Masserell, H. Bidstrup, Rokwell Kent și mulți alți reprezentanți ai artei progresiste din Occident.

● Editura newyorkeză „Prometheus” a publicat recent navela „Cruzime” de Favel Nilin.

Scenă din baletul „Lacul lebedelor” de Ciaikovski

A trăi arzînd...

Ochiului sensibil la ceea ce se petrece astăzi în Uniunea Sovietică nu poate și nu trebuie să-i scape un fenomen extrem de interesant, mai puțin spectaculos decît lansarea unui nou sputnik, dar la fel de important. (De altfel, la Moscova în fața unei săli arhipline, Ehrenburg a explicat unui tânăr inginer că între sputnici, dezvoltarea tehnică și acest fenomen nu e nici o incompatibilitate, cel puțin în societatea sovietică). Nu trebuie să ne scape patosul extraordinar cu care cei 208.826.650 de oameni — conform recensămîntului din 1959, — dintre care 151.000.000 născuți după Revoluția din Octombrie, pun și dezbat problemele moralei comuniste.

Desigur fenomenul nu e nou ca atare pentru societatea sovietică; în discuții, în articole revin mereu Gorki cu formulările lui clasice din „Șarpele și vulturul”, din „Inima lui Danko”, cu soluția lui categorică: a arde sau a putrezi, Ostrovski cu al lui Pavel Korceaghin — model al tineretului sovietic pentru decenii înainte — cu ideea sa de foc: „Viața-i o singură dată dăruită omului, dar ea trebuie în așa fel trăită încît...”, Fadeev cu „Tînăra Gardă” și „Infringere”... Problemele nu-s la început, deci; să adăugăm și o tradiție a marii literaturi ruse, fără egal în lume, în ceea ce privește patosul etic, cău-

țarea infrigurată a soluțiilor nobile de viață.

Absolut tot ce poate face omul mai bun, mai puternic, mai frumos spiritual este dar cultivat de multă vreme cu o fervoare unică în Uniunea Sovietică. Noutatea constă în acuitatea cu care se pun azi problemele moralei comuniste, nivelul exigențelor etice. Explicația nu poate fi decît în sarcina primordială, pentru această generație, a construirii comunismului. Automatizarea accelerată, uimitoarele progrese tehnice asigurînd baza materială a comunismului sînt însoțite de o accelerare în înfrumusețarea interioară a omului. Pentru actualul climat al discuțiilor în această direcție, mi se pare caracteristic faptul că ele nu se poartă pe baza unor rețete generale, ci pe un material viu, cu oameni vii. Inghinerul cu care a discutat Ehrenburg în vîzul lumii, intrase într-un conflict violent cu prietena sa, chiar pe această temă: cum vom trăi în comunism? Eroii erau cunoscuți în intimitatea lor, li se lua apărarea, erau acuzați, problema lor devenise colectivă, patetică, lirică. Ana Valțeva aduce în discuție prin „Literaturnaia gazeta” din 13 ianuarie 1960 alți oameni — cunoscuți în Siberia — înscriindu-i pe aceeași orbită: cum și pentru ce trăim? Titlul „însemnărilor ei lirice” — după expresia scriitoarei — e gorkian: „Viață — moonită,

viață — inflăcărată”. Eroii ei sînt interesați nu numai pentru lumina pe care o aruncă asupra problemei, dar mai presus de ea, ca interes omenesc. E bine să știm pentru noi, în viață, cine este de pildă, Nikolai Semionovici Simakov, inginerul-șef al Consiliului economiei naționale din Novosibirsk. Un bărbat slăbuț, scund, cu o înfățișare modestă, care a condus la Buchenwald una din organizațiile ilegale antifasciste din lagăr. Omul fusese sergent, grănicer, căzuse prizonier la hitleriști și a fost aruncat în infernul de la Buchenwald; a avut acolo, în „subordine”, colonei, locotenenti-colonei, de asemenea prizonieri, care l-au ascultat cu sfînțenie, întreaga organizație ducînd o luptă pe viață și pe moarte cu bestii fasciste. Simakov a rugat-o pe scriitoarea să nu pună accentul pe ororile din lagăr — și trăsătura e semnificativă pentru orientarea sufletească a omului sovietic — ci mai de grabă să scrie despre bărbăția deținuților.

— Cine ți-a încredințat sarcina de conducător? — a întrebato Valțeva

— Tovarășii m-au pus! i-a răspuns Simakov, și scriitoarea a rămas fixată de ochii lui, neînghetăți de moarte, dimpotrivă, plini de căldură, de energie.

— Bunătatea, dragostea de oameni, inteligența, calitățile omennești i-au dat dreptul să ne conducă — a lămurit-o un alt tovarăș pe Valțeva.

Acest Simakov e din familia lui Sokolov al lui Solohov, cu acea întrebare gravă: Citeodată mă întreb de unde are putere omul să îndure atîtea?

Dar poate că Simakov — și ceea ce sugerează el, căci scriitoarea nu dă lecții ostentative, ceea ce-i altă caracteristică pentru atmosfera discuțiilor care nu transformă morala într-un codex uscat de legi — poate că eroismul lui e legat prea mult de o situație specială, ca războiul, și de acele locuri blestemate ale Buchenwaldului. Valțeva își prelungește ideea — susținerea eroismului durabil, a celui: fel de viață care cere permanent abnegație, devotament față de tovarășii pînă la uitarea de sine — prin schițarea unui profil delicat, al Verei Kastalskaia, soră sanitară din Taimir, o localitate măruntă a Extremului Nord, inexistentă pe o hartă mai puțin amănunțită a locuri-

Radu Cosașu

(continuare în pag. 11-a)

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 — telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an 40 lei.

SEMNELE
TIMPULUI

LUMEA
CĂRȚII

E aproape un loc comun să mai așirm astăzi că lectura este unul din elementele cele mai caracteristice pentru peisajul cotidian al vieții sovietice, că U.R.S.S. este țara în care cărțile cunosc cele mai mari tiraje, că legătura dintre scriitor și cititor îmbracă forme extrem de originale și atestînd o comuniune spirituală de fiecare clipă. Și totuși ești împins să reiei mereu subiectul, dat fiind că însăși realitatea sovietică îl impune cu o insistență și o forță neconținut reinnoite.

Mai zilele trecute am avut, de pildă, prilejul să citim în „Literaturnaia gazeta” niște scrisori primite din partea unor cititori, locuind în așezări foarte depărtate unele de altele pe harta U.R.S.S., prin care semnatarii se plîngeau că nu pot găsi cutare ori cutare volume de poezie, dat fiind că acestea veniseră în localitățile respective în cantități prea mici și se epuizaseră în chiar dimineața celei din urmă zile de desfacere. Lipsă volumelor de poezie preferate se vădea așa dar resimțită ca un neajuns ce putea nemulțumi serios și care trebuia deci semnalat spre a fi înlăturat cît mai curînd.

Îar zilele acestea „Izvestia”, ne-a furni-

zat un alt exemplu concludent. Pentru cel ce vrea să cuprindă amploarea și sensurile marilor prefaceri care se întîmplă astăzi pe înțînșurile țării sovietice, lectura „Izvestiei” e de un folos neprețuit, căci diversitatea informației se îmbină fericit, în paginile ziarului, cu o formulă gazetărească de cele mai adesea ori alertă și captivantă. Ziarul te ajută, parcă, să pipăi astfel pulsul omului sovietic, încordat în strădania lui de a edifica o lume cum n-a mai fost nicînd și nicăieri, de a apropia lumea comunismului pe care faptele-i de fiecare zi o vestesc și o prefigurează. Dar avînd de oglîndit atîtea fațete deosebite ale gigantului șantier pe care se înalță de pe acum lumea de mîine, „Izvestia” a socotit cu cale că trebuie să închine, de aci înainte regulat și o pagină cărții. Căci — așa spune Leonid Leonov în cele citeva rînduri care inaugurează noua pagină — mulțumită cărții, cunoștințele adunate de omenire în cursul veacurilor capătă puterea unui torent ce poate înlătura orice stavilă din calea progresului.

Și pentru că omul sovietic nu înțelege

să rabde nici o stavilă care ar încerca să-i împiedice sau să-i întîrzie, fie și cu o clipă, apropierea zilei cînd comunismul va fi un fapt îndeplinit, el se îngrijește deopotrivă de uzinele progresului material și de rachetele care-i deschid drumul spre adîncurile Cosmosului interior al omului. „Cartea — scrie Leonov — te învață cum și în ce ordine să înaintezi, cum să ocolești abisurile și cum să cucerești înălțimile, cum trebuie să se poarte omul pe pămînt spre a împlini menirea lui, într-un cuvînt ea poate să arate omului calea spre fericirea cea nepieritoare”.

Pentru toate aceste motive și paralel cu dezvoltarea celor mai arzătoare aspecte ale actualității economice, științifice ori tehnice, „Izvestia” a hotărît să înceapă în noua pagină o campanie pentru popularizarea cărții de literatură politică, beletristică, științifică, tehnică, agricolă, pentru tineret și copii.

Drept care se adresează acum scriitorilor, poezilor, criticilor, istoricilor literari, cercetătorilor științifici și lucrătorilor din edituri, învățătorilor, bibliotecarilor, tuturor cititorilor cu rugămîntea de a-i trimite ecouri despre cărțile preferate, observații critice despre lipsurile lor, de a-și împărtăși experiența în popularizarea cărții, în răspîndirea ei în masele largi ale oamenilor muncă.

Noua pagină a „Izvestiei” se numește „Lumea cărții”. E un titlu pe care ai fi tentat să-l dai întregii Uniunii Sovietice.

D. H.

SOVIETIC, ADICĂ EXCELENT

În perspectiva anilor care au trecut de la lansarea primului satelit sovietic, putem spune cu toată certitudinea că traiectoria rachetelor sovietice poate fi urmărită la fel de bine în Cosmos, ca și pe harta politică și economică a globului. Evoluția lor în ultimele două domenii n-a fost mai puțin importantă ori mai puțin spectaculoasă.

În ultima dintre sferele de evoluție a rachetelor, în sfera economiei mondiale, sputnicii sovietici sint însoșiți, la rîndul lor, de o vastă constelație de sateliți. Unii dintre aceștia au apărut înaintea rachetelor îndreptate spre Soare și spre Lună, prevestindu-le; alții au venit să-i însoțească ulterior, completînd imaginea despre forța și capacitatea științei, tehnicii și industriei sovietice.

Să ne amintim că prima tranzacție comercială mai importantă încheiată între UR.S.S. și S.U.A. după cel de al doilea război mondial, s-a referit la livrarea de turbobure sovietice pentru forarea sondelor petrolifere. E adevărat, turboburele sovietice n-au ajuns în Statele Unite pe o traiectorie cosmică, propulsate de puternice motoare-racheta. Ele au fost transportate pe căile de comunicație obișnuite și tocmai de aceea performanța lor era cu atît mai neobișnuită. Căci atunci, comerțul dintre cele două țări era total paralizat de ghețurile „războiului rece”. Turboburelele sovietice au biruit toate obstacolele, datorită calităților lor excepționale. Societățile petrolifere americane nu s-au putut dispensa de aceste mașini de forat ultrarapide, care au apărut mai întîi în Uniunea Sovietică. În felul lor, turboburele, și nu numai ele, anunțau zborul rachetelor sovietice în Cosmos.

Expoziția universală de la Bruxelles a revărsat asupra standurilor sovietice o ploaie de medalii și de diplome. S-a socotit atunci că 80 la sută dintre vizitatorii Expoziției au trecut prin pavilioanele Uniunii Sovietice. Un record cu care nu se puteau lăuda multe dintre țările participante.

Excelent! au exclamat aviatorii și constructorii de avioane prezenți pe marile aerodromuri ale lumii în clipa cînd aterizau giganticele nave zburătoare sovietice. Excelent! exclamă reprezentanții firmelor importatoare de automobile sovietice din Suedia și Finlanda, din India și Grecia, ca și din alte multe țări. Pină și Statele Unite, țara automobilelor, și-au deschis porțile pentru „Moskvici”-urile pe care și noi le cunoaștem foarte bine. Excelent! exclamă constructorii uzinei siderurgice de la Bhilai și mulți alții de pe toate meridianele globului, care instalează și folosesc instalațiile sovietice de înaltă tehnicitate.

În șirul mărturiilor despre calitatea produselor sovietice, socotim că ar fi util să adăugăm încă una, care nu poartă girul unui juriu sau al unui specialist oficial, dar care constituie totuși o dovadă în plus a prestigiului de care se bucură fabricatele care poartă marca sovietică. La reîntoarcerea dintr-o expediție antarctică, vinătorii de balene de pe vasul „Slava” au debarcat pentru citeva ore într-un port din emisfera occidentală. Cum se obișnuiește în asemenea ocazii, vizitarea magazinelor a fost unul din obiectivele principale. Mare le-a fost mirarea cînd au descoperit în acest depărtat port, aparate de fotografiat cu marca sovietică „Zorki”. Cercetîndu-le mai deaproape, turiștii improvizati au fost nevoiți să constate cu mirare că aparatele n-aveau nici o singură piesă de proveniență sovietică. Procedeele e obișnuit în țările capitaliste și vinzătorul interogată în legătură cu acest fapt a trebuit să mărturisească mobilul falsului: „Aparatele sovietice de la fotografiat sint atît de bune încît unii din fabricanții de aici își oferă produsele ca produse rusești”.

Trecînd în revistă toate aceste mărturii, ni s-a părut că rubrica ziarului „Izvestia” intitulată „Sovietic — adică excelent” este o concluzie firească la succesele dobîndite de industria sovietică, în cele mai diverse domenii. După cum e ușor de înțeles, ziarul își propune să contribuie la ridicarea calității tuturor produselor astfel încît, peste tot și în toate, marca unei uzine sovietice să se confunde cu calificativul „excelent”.

Din articolele, informațiile și corespondențele apărute pînă acum se degajă marea satisfacție cu care muncitorii, inginerii și tehnicienii sovietici au primit chemarea ziarului. Ei vor să asigure fiecărui produs sovietic o valoare utilă maximă și, în același timp, o valoare estetică tot mai înaltă.

Preocuparea ziarului amintit se încadrează astfel pe deplin în avîntul general cu care sint îndeplinite sarcinile planului septenal. Continua perfecționare a tuturor laturilor vieții materiale și spirituale este un țel mareț spre care oamenii sovietici se îndreaptă, cu pași hotărîți.

V. Dascălu

Ovații la Havana

Sub cerul torid al Cunei ești inclinat să uiești că pe lume există iarnă. Natura a fost deseori de darnică cu acest pămînt, pe care o vegetație luxuriantă înflorește și acum, în februarie.

Dar nu numai soarele i-a întîmpinat cu razele sale fierbinți și strălucitoare pe A. I. Mikoiun și pe ceilalți oaspeți sovietici sosiți să asiste la deschiderea expoziției Uniunii Sovietice de la Havana. Cu dragoste și căldură, ca pe niște adevărați prieteni i-au întîmpinat locuitorii din Havana pe oaspeții veniți din marea țară de la Răsărit.

Această vizită, precum și expoziția deschisă zilele acestea, sint socotite de opinia publică a acestei țări insulare drept evenimente nr. 1 al zilei. Și de drept cuvînt. Așa cum a arătat, în cuvîntul său, A. I. Mikoiun, expoziția este ca un crîmpei al patriei sovietice. Ea oeră vizitatorului o imagine concentrată a marilor realizări învățute de Uniunea Sovietică în cei 42 de ani de existență. Cu puterea faptelor ea dă o replică usturătoare locuitorilor și muncunilor cu care calomniatorii de profesie caută să ascundă popoarelor realitatea sovietică.

Urmasa impresiei produse de această expoziție asupra opiniei publice din Cuba a fost exprimată foarte bine de primul ministru al țării, Fidel Castro, care după vizitarea ei, a nota în cartea de aur a expoziției: „În numele poporului Cunei, trimite un salut poporului sovietic. Realizările științei, culturii și tehnicii învățate în această expoziție produc o uriașă impresie. Sintem plini de admirație față de roadele muncii creatoare ale acestui popor”.

Cu prilejul recentei vizite a delegației guvernamentale sovietice, K. E. Vorosilov a fost primit de R. Prasad, președintele republicii India.

O nouă misiune a păcii

„Hindi-Rusi bhai bhai!” („Indienii și rușii sint frați!”). Această lozincă a prieteniei sovieto-indiene a răsunat ieri din nou pe străzile din Delhi, la sosirea lui Nikita Sergheevici Hrușciov, care și-a început călătoria în țările Asiei.

Nu s-au stins încă ecurile călduroasei primiri făcute de poporul indian lui K. E. Vorosilov, F. R. Kozlov și E. A. Furțeva, care a confirmat întărirea continuă a prieteniei sovieto-indiene, și iață că pămîntul Indiei trăiește o nouă și strălucită manifestare a acestei prietenii.

Vizita lui N. S. Hrușciov în țările Asiei are o mare însemnătate pentru cauza păcii și colaborării în această importantă regiune a globului, în care cele mai multe țări se plasează consecvent pe pozițiile coexistenței pașnice.

Problemele comune care unesc țările socialiste și țările independente din Asia au fost subliniate de N. S. Hrușciov la sesiunea din 14-15 ianuarie a Sovietului Suprem al U.R.S.S. — „Acestea sint — a spus N. S. Hrușciov — problemele luptei pentru întărirea continuă a păcii, ale luptei împotriva dominației colonialiste, problemele întăririi continue a independenței economice și politice a statelor care și-au dobîndit libertatea și independența”.

Programul șederii în India a lui N. S. Hrușciov cuprinde întrevederi cu primul ministru Nehru cu președintele Prasad și cu alte ofic alități, ca și numeroase contacte cu poporul indian. Pe lingă cuvîntarea în parlament, N. S. Hrușciov va lua cuvîntul la un miting de masă, va vizita Expoziția agricolă internațională la care participă 13 state, precum și o mare întreprindere producătoare de îngrășăminte agricole din apropiere de Delhi care a fost utilată cu ajutorul Uniunii Sovietice.

De asemeni, N. S. Hrușciov va vizita în India centrală Bhilaiul, unde ajutorul furnizat de U.R.S.S. a înlesnit construirea celei mai mari uzine de oțel din India. S-a scris atît de mult despre Bhilai în presa mondială, încît această noțiune a devenit sinonimă cu simbolul prieteniei sovieto-indiene. Și lucrul este ușor de înțeles, dat fiind că intrarea în funcțiune a combinatului de la Bhilai înseamnă dublarea producției siderurgice a Indiei.

Acum, alături de marile obiective industriale despre care am amintit mai sus, tot cu ajutorul Uniunii Sovietice a început să se construiască în India, prima uzină constructoare de mașini grele din țară. Uzina va avea o capacitate de 80.000 de tone de fabricate anual. Întreprinderea va putea produce în fiecare an utilajele necesare înzestrării unei uzine siderurgice cu o capacitate de un milion de tone oțel pe an.

Cîtă deosebire, așa dar între ajutorul acordat de Uniunea Sovietică care sprijină crearea unei industrii naționale și întărirea independenței economice a Indiei și încercările americane de infiltrare în economia indiană considerată doar ca o piață pentru exportul de capital. Instrumentul cu ajutorul căruia S.U.A. încearcă să pătrundă în economia indiană este Banca de export-import. Ce a realizat India de pe urma colaborării cu această Bancă, în 1958, de pildă? Banca a acordat Indiei credite de 150 milioane de dolari, dar din această sumă aproape 141.700.000 de dolari au rămas neutilizați, căci India nu consideră că este rațional să plătească mai scump Statelor Unite mărfuri pe care le poate cumpăra mai ieftin pe alte piețe externe și în primul rînd din țările socialiste.

Poporul indian este convins că în urma vizitei

lui N. S. Hrușciov, relațiile de sinceră prietenie, de ajutor frățesc ale Uniunii Sovietice cu India se vor adînci și mai mult.

După India șeful guvernului sovietic va vizita Birmania. Importanța vizitei în Birmania, este scoasă în evidență de tendința manifestată de guvernul birman de a-și îmbunătăți relațiile cu țările socialiste, fapt care a reieșit recent și cu prilejul încheierii acordurilor chino-birmane care au slatonicit nu numai frontiera dintre cele două țări, ci și încheierea unui Tratat de colaborare, prietenie și asistență mutuală. Rezultatele alegerilor generale din Birmania, care au avut loc săptămîna trecută și în urma cărora a venit din nou la putere cunoscutul om politic U Nu, reinviind viața parlamentară în această țară, indică promovarea cu și mai multă consecvență a unei politici independente.

Ținta principală a actualei vizite a lui N. S. Hrușciov în țările Asiei este, însă, Indonezia, unde conducătorul guvernului sovietic va rămîne aproximativ 10 zile, purtînd convorbiri cu președintele și primul-ministru Sukarno și vizitînd numeroase localități și insule. La Djakarta, Bandung, Surabaya, Djokjarkarta, Surakarta și în alte orașe, organele guvernamentale, frunțașii vieții publice, organizațiile de masă, indonezienii simpli se pregătesc în vederea întîlnirii prietenești cu conducătorul guvernului marelui stat sovietic.

Din punct de vedere economic, Indonezia — ca și alte state independente din Asia și Africa — se bucură de un larg sprijin din partea Uniunii Sovietice. Dobînzile extrem de reduse la creditele pe termen lung care se ridică la sute de milioane de dolari constituie elemente importante pentru salvagardarea independenței Indoneziei, acum cînd această țară are de făcut față nu numai sabotajului economic al fostelor puteri coloniale, ci și măsurilor legate de lichidarea rămășițelor rebele ce fuseseră încurajate de țările participante la blocul militar S.E.A.T.O. Din punct de vedere politic, revendicarea Indoneziei de a-și redobîndi în anul de vest, este integrantă din teritoriul său național, este sprijinită de Uniunea Sovietică și de celelalte țări socialiste.

Ultima parte a vizitei lui N. S. Hrușciov în țările Asiei, este consacrată Afganistanului, care de asemeni se bucură de un larg ajutor din partea Uniunii Sovietice. În legătură cu semnarea contractului de ajutorare tehnică a Afganistanului de către Uniunea Sovietică pentru construirea autostrăzii Kușka—Gherat—Kandagar, ziarul „Istlah” a arătat că, semnarea acestui contract constituie încă un pas pe calea dezvoltării țării și ridicării bunăstării poporului afgan.

... A început prima etapă a călătoriei lui N. S. Hrușciov în țările Asiei, călătorie care marchează un moment important în calendarul politic internațional al acestui an. Privirile oamenilor de bună credință din toate țările urmăresc cu atenție rezultatele acestei călătorii menită să ducă la o mai bună înțelegere între popoare, la promovarea cauzei păcii în lumea întreagă.

I. Manea

Igor Bezrodnii pe estrada Ateneului

Prezența la București a violonistului sovietic Igor Bezrodnii a stîrnit o vădită elervescență în rîndurile melomanilor noștri, datorită unei „cărți de vizită” impresionante a oaspetelui, care n-a împlinit încă 30 de ani: premiul întâi la concursurile internaționale de la Praga (1947 și 1949 — „Jan Kubelik”) și Leipzig (1950 — „J. S. Bach”). Ceea ce a mărit interesul auditorilor față de tinărul solist a fost și includerea în programul concertului Filarmonicii de stat „George Enescu” a dificilei lucrări concertante de Beethoven, operă de maturitate interpretativă și piatră de încercare pentru violoniști.

Igor Bezrodnii este un artist de o remarcabilă muzicalitate. Temperamentul pasional prin excelență, Igor Bezrodnii se dăruiește total viorii de farmecul căreia se simte subjugat, spre a desfăta apoi prin intermediul ei pe alții. Din clipa cînd a pus arcușul pe coardă a uitat de lumea înconjurătoare și trăiește numai pentru muzică, pentru opera compozitorului cu care se identifică uimitor de repede și pe care o redă proușpătat, viguroasă, într-un stil sobru, fără dulcegării și efecte melodramatice. Poate că tocmai această pasiune linierească, proprie firii sale vulcanice, îl duce uneori la ștergerea anumitor pasagii, dar astăzi trebuie să judecăm un mare interpret nu după numărul „notelor scăpate” ci după concepția artistică, după emoția ce ne-a transmis-o, după nivelul și siguranța tehnicii pe care o stăpînește. Și în privința aceasta, tinărul Igor Bezrodnii ne-a mișcat profund. Este un artist — cum se spune în limbaj profesional — care „trece rampa”.

Concertul în Re major pentru vioară și orchestră de Beethoven a fost executat de Igor Bezrodnii la înălțimea concepției școlii contemporane cu care ne-au obișnuit maestrul sovietic. De la prima frază a minunatului *Allegro ma non troppo*, Igor Bezrodnii a dovedit naturalitatea și cursivitatea discursului muzical de o curcitură expresivitate. De această „armă” a uzat pînă la sfîrșitul concertului, cîștigîndu-și total auditorii. Am remarcat o mare libertate de frazare în expunerea temelor, totul subordonat însă unei remarcabile inteligențe. Cîntul lui Igor Bezrodnii s-a dovedit de o rară spontaneitate și prospețime. Dacă finalul ni s-a părut inegal ca ritmică, în schimb atmosfera de calm, seninătate și poezie ce a impru-

mutat-o temei principale după acest moment, ne stăpînește și acum amintirea. A rămas poate cea mai emoționantă clipă din întreaga interpretare a lucrării. Partea a doua — *Larghetto* — a cunoscut o maximă sobrietate în redarea lui Igor Bezrodnii. S-ar putea ca unii să aprecieze cîntul violonistului prea „drept”, dar nu trebuie uitat faptul că orice interpret se află aici pe muchie de cuțit și greșeala de a cădea în sentimentalism poate duce la rezultate nedorite. Tradiția sănătoasă a școlii sovietice a impus — cu David Ostrah în frunte — o concepție robustă, de elevație spirituală superioară. Rondo-ul concertului l-a readus pe violonist în lumea lui frămîntată, scriperea tehnică unindu-se cu efervescența temperamentului său clocotitor. Cadenta finală a cunoscut o forță expresivă deosebită, care a imprumutat încheierii concertului o lu-

mină și un optimism strălucitor. Fără îndoială, violonistul Igor Bezrodnii se situează în fruntea speranțelor de mare viitor ale școlii sovietice actuale, dovedindu-se de pe acum un artist matur ca tehnică și inteligent în concepția crea-toare.

Dacă tinărul oaspete și-a avut partea sa binemeritată din succesul concertului Filarmonicii de Stat „George Enescu”, maestrul George Georgescu a triumfat în strălucita interpretare a *Simfoniei a V-a* de Beethoven și a *Simfoniettei* de Ion Dumitrescu. Sub bagheta sa, prima noastră orchestră atinge perfecțiunea spre bucuria ascultătorilor dornici de asemenea manifestări muzicale de înaltă ținută artistică.

Viorel Cosma

Desen de Ilarion

NOUL ROMAN AL LUI SIMONOV

Se știe, eroismul oamenilor sovietici în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei a inspirat nenumărate opere literare. E de ajuns să ne gândim numai la vasta literatură glorificînd luptele de partizani, la romanul lui V. Grossmann: „Pentru o cauză dreaptă”, la „Ei au luptat pentru Patrie” de Șolohov, la „Primăvara pe Oder” de Kazakevici, la „Furtuna” lui Ehrenburg, la „Slegarii” lui Oles Gonciar! Și înșiruirea ar putea continua mult, transformîndu-se într-o impresionantă bibliografie. De fiecare dată, fiecare titlu înseamnă evocarea altor fapte de arme, zugrăvirea altor destine, plămădirea altor chipuri de oameni sovietici dirji, neînfrinți. Așa dar, dacă n-a fost realizat încă un „Război și pace” al vremii noastre iar istoria luptelor purtate de poporul sovietic împotriva cotropitorului fascist nu și-a găsit încă intruparea într-o frescă amplă, ea și-a aflat în schimb oglindirea în nenumărate tablouri parțiale, care toate laolaltă dau, însă, o imagine de ansamblu a epocii 1941—45. Această imagine este mereu completată, mereu îmbogățită căci mereu apar alte nuvele, romane, povestiri sau drame, evocînd epopeea Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Fiecare scriitor ne-o prezintă dintr-un alt unghi de vedere, în alt moment, cu alte probleme, contribuind astfel la realizarea unui tablou cît mai divers și mai autentic.

Interesul nostru nu poate fi decît sporit, întîlnind acum o nouă carte pe tema Marelui Război pentru Apărarea Patriei, scrisă de un scriitor, care, printre cei dintîi, a încercat să surprindă fața adevărată a războiului încă atunci cînd urmele luptelor erau proaspete. Căci „Zile și nopți”, romanul Stalingradului, a fost una din primele cărți care a descris lupta oamenilor sovietici împotriva cotropitorilor fasciști iar istoricul literar de miine va ține totdeauna seama că cele dintîi pagini din cronică Marelui Război pentru Apărarea Patriei au fost scrise de Konstantin Simonov. Și iată că acum scriitorul s-a întors la tema răz-

boiului, consacîndu-i un nou roman: „Cei vii și cei morți”.

Continuînd întrucîtva firul vieții unora din eroii cunoscuți cititorului din romanul „Tovarăși de arme”, Simonov își începe narațiunea cu ultima zi de pace și în același timp prima zi de război din viața tinerei perechi Mașa Artemieva și Ivan Sințov. O narațiune care pornește de-a dreptul, fără pregătiri și introduceri, situîndu-se fără nici o prealabilă expozițiune în miezul faptelor, al problemelor, al conflictelor. Prima zi de război a surprins familia Sințov, la fel ca pe milioane de alte familii. Veniți la Simferopol spre a petrece un concediu ce se anunța senin și atrăgător, soții Sințov află în gară, în dimineața aceea de duminică insorită, că războiul a izbucnit. „Și viața lu sîșișiată dintr-odată în două părți ce nu mai puteau fi cu nici un chip unite între ele: viața dinainte cu o

clipă, adică dinainte de război, și viața de acum”. În viața dinainte, de pînă la război, domnise liniștea și pacea căminului, luminat de chipul micuței și drăgălașei Tania și încălzit de dragostea și înțelegerea dintre soți. domnise bucuria muncii de fiecare zi. Odată cu izbucnirea războiului totul pare însă că se năruiește făcînd loc unor sentimente nicidecum încercate și de un dramatism zguduitor: patria e în primejdie, Sințov e ofițer și trebuie să plece îndată pe front, iar chiar lîngă graniță, la Grodno, aproape de armata dusmană, se află fetița cu bunica.

Ce se va întîmpla cu acești oameni, ca și cu mulți alții, care s-au găsit în ziua aceea de 22 iunie 1941 în situații asemănătoare, ori poate chiar mai dramatice? Care va fi „calvarul” Mașei și al lui Sințov în anii de grele încercări ale războiului?

O bună bucată, romanul pare a face abstracție de Mașa și nu urmărește decît drumul lui Sințov. Făcîndu-ne să străbatem împreună cu el întinurile bieloruse din preajma hotarului, Simonov ne îngăduie să cunoaștem istoria acelor zile cumplite din vara și toamna lui 1941. Ofițerul Sințov e încercuit de vrăjmaș, reușește să spargă cercul, luptă, cade prizonier, scapă și în cele din urmă îl vedem, în noiembrie 1941, luptînd la Moscova, apărînd capitala împotriva atacurilor fasciste. Cu acest sfîrșit al primului an de război, 1941, se încheie și acțiunea romanului, care, e de presupus, va continua cu istorisirea zilelor de ofensivă ale Armatei Sovietice. Pornind spre Apus Sințov, „caută să se împace cu gîndul că oricît de marj au fost greutățile prin care a trecut, războiul era încă în fața lui”...

La Moscova, Sințov se întîlnise într-o întrevedere fugară, de cîteva ore, cu Mașa, care după cîteva zile avea să fie parașutată pe teritoriul ocupat de inamic și avea să înceapă acolo o viață grea plină de primejdii, o existență de luptă.

Unul din meritele esențiale ale lui K. Simonov este acela de a fi redat foarte bine mișcarea, dinamica evenimentelor, iar pe fundalul lor de a fi reliefat cîteva figuri de neuitat. Romanul se numește „Cei vii și cei morți”. Și însuși titlul lui are o profundă semnificație. „Cei vii” sînt cei care la fel cu Sințov, Serpilin, „mica doctoriță” Tanea, Mașa, ostașul Zolotariov luptă, nu se lasă înfrinți iar dirzenia și rezistența lor morală sînt izvorul vieții lor. Și chiar și morții ei vor rămîne mereu vii. În timo ce lașii de felul lui Barnov sînt morți încă în viață fiind, iar moartea lor nu va fi pomenită nicidecum de tovarășii de arme.

Nădăduind că autorul va relua cît de curînd istoria Mașei și a lui Sințov, am îndemnat „Cartea Rusă” să nu întîrzie cu tălmăcirea romanului, care va fi, fără doar și poate, primit cu bucurie de publicul nostru cititor.

Tatiana Nicolescu

SAVANȚILOR

și trei lățime, înglobind în perimetrul lui 361.000 metri pătrați pe o distanță de 30 de kilometri. 53.000 de încăperi, dintre care cea mai mare, pădurea cu freamățul ei majestuos, de cealaltă creștea înălțime, de-a lungul și de-a latul acestui uriaș teritoriu, străzi și căi, pentru a înlesni circulația automobilelor, autobuzelor.

N. S. Hrușciov, discutând cu arhitecții, proiectul Orașului Savanților

titulaturii ne-ar lua prea mult spațiu dacă le-am înșira aici. Totul, clădiri și aparataj științific, savanți și specialiști, întregul complex pe care localnicii îl denumesc „Orașul savanților” sau, dacă vreți, mai oficial, „Secția siberiană a Academiei de Științe a U.R.S.S.”, se află sub conducerea profesorului Lavrentiev, vicepreședinte al Academiei și director al Institutului de hidro-dinamică.

Sintem întâmpinați chiar de savant, care într-o franțuzescă excelentă ne spune: „Vizita dumneavoastră mă bucură, vă rog, poftiți înăuntru”. În cabinetul profesorului facem cunoștință cu alți savanți, academicienii Sobolev, directorul Institutului de matematici superioare, profesorul Skotșin și profesoara Skotșina asistenta profesorului Lavrentiev, academiciană și ea. Cu toții vorbesc franceza la perfecție. Lucrul acesta nici nu-i de mirare dacă ținem seama că prof. Lavrentiev și-a susținut, în 1927, la Sorbona teza de doctorat, iar colegul lui, Sobolev a ținut cursuri la „Collège de France”.

În camera elegantă, luminoasă și bine încălzită, cu hărta Siberiei afișată pe un perete și planul orașului pe celălalt, în tovărășia savanților care vorbesc cu ușurință franceza, a trebuit să fac un efort pentru a nu uita că mă aflu în îndepărtata și romantică Siberie.

E ora prinzului. Afară neaua se cerne ușurel, învesmîntînd în horbota ei albă peisajul înconjurător.

Inceputurile orașului

— Și totuși, care este motivul pentru care orașul acesta, al științei, se construiește tocmai aici, în inima Siberiei, și nu în altă parte?

Discuția devine tot mai interesantă, termenii tehnici încep să-abunde. Profesorul Lavrentiev se ridică de la birou. Cu un singur gest a cuprins întreaga hartă, ale cărei spații, pentru a le străbate cu tremul ai nevoie de cel puțin opt zile.

— Este știut că teritoriul nostru, sovietic, nu cuprinde numai partea europeană a țării, în care în trecut s-a concentrat de altfel și industria și știința și cultura, ci și o bună parte din Asia. În cursul ultimelor cincinale însă, industria a început să se înfiripe cu repeziciune și în această parte a țării, în Siberia, așa că necesitatea unui mare centru științific se făcea tot mai simțită.

— Și totuși, continuați să insiști, de ce tocmai aici?

— Pentru a stabili care-i amplasamentul cel mai po-

triv, Siberia a fost cercetată vreme de doi ani de o întreagă comisie guvernamentală și științifică. Temeliile orașului au fost puse aici și nu la Irkutsk sau Krasnoiarsk deoarece clima de aici ni s-a părut cum nu se poate mai prielnică — adaugă prof. Lavrentiev.

— Într-adevăr, ce ne-am putea dori mai mult? — intervine și academicianul Sobolev. De-o parte pădurea cu aerul ei curat, de cealaltă „marea” cu plajile ei de nisip fin, poate mai fin decât pe multe din plajile Mării Negre. Iar vara, vara e de-a dreptul fermecătoare. Chiar și în septembrie poți face baie în mare.

— Și apoi regiunea ne oferă și un climat deosebit de sănătos, reuă Lavrentiev. Localnicii habar n-au ce-i aia tuberculoză, iar frigul, deși uneori se face destul de simțit, este perfect suportabil. În orice caz prefer minus 40 de grade aici, decât minus 20 la Moscova. Și acum, încă o dovadă că-am ales bine locul. Priviți, vă rog, harta. Legăturile aeriene și feroviare cu Moscova și Leningrad, deosebit de importante pentru noi, sînt excelente: patru ore pină la Moscova, cinci pină la Leningrad. Cu alte cuvinte, ne aflăm în centrul căilor de comunicație siberiene. Așa că ne-am pus pe lucru, am început să construim...

Voluntarii gerului

În orașul savanților n-au venit decât cei care-au vrut. Institutul de genetică n-are director: nu l-au găsit încă. Cu timpul însă, entuziaștii i-au convins chiar și pe cei mai șovăielnici. Căci ce și-ar putea dori mai mult un savant sau un cercetător științific, chiar și în condițiile excepționale de lucru existente în Uniunea Sovietică, decât să muncească în mijlocul unei astfel de colectivități?

Orașe ale științei au mai fost construite și în Anglia sau în America. Am în vedere orașele Harwell, Cap Canaveral. Orașul savanților sovietici va depăși însă cu mult pe cele din Anglia și America. Contrar practicilor occidentale, porțile lui vor sta larg deschise oricui se interesează de știință, de progresul ei. Va fi, cu alte cuvinte, unicul centru științific din lume a cărui activitate va fi îndreptată exclusiv către punerea în valoare a unor teritorii noi, în cazul de față Siberia care, cu timpul va fi transformată într-o grădiniță înfloritoare.

Să transformi Siberia într-o grădiniță folositoare omului... Dar pentru asta trebuie să scoți la lumină imensele bogății subterane, să faci să curgă fierul, cărbunele, bauxita, platina, diamantele, aurul, aluminiul, potasiul, petrolul, gazele naturale și toate celelalte bogății pe care imensul teritoriu le ține ferocate în adîncurile lui.

Și aici au intervenit din nou întrebările. Căci ce să pui pe picioare în numai cinci ani, o industrie la fel de dezvoltată ca cea a Franței este nevoie, în primul rînd, de energie și iar de energie electrică.

Siberia nu duce lipsă de apă — aici curg fluviile Obi, Enisei, Irțiș, Lena, Amur. Dar, din păcate, șase luni pe an apele lor zac înlănțuite în crusta groasă a gheții. Înseamnă oare asta că Siberia va primi lumină numai o jumătate de an?

Nicidecum! Căci dacă la suprafața apele îngheață, mai la fund spre patul albiei, ele își continuă nestîlnite cursul. Rămîne ca să fie studiat raportul dintre grosimea gheții și mișcarea, forța cursurilor de apă. Problema aceasta o preocupă îndecaproape nu numai pe profesoara Skotșina, ci și pe colaboratorul ei, un tânăr cercetător în vîrstă de numai 32 de ani. Am aflat, astfel, că, în funcție de presiunea pe care o exercită gheața trebuiește conceput și profilul viitoarelor baraje, verificată rezistența materialelor de construcție la vibrații, și aceasta în condițiile asprului ger siberian.

Diferența de temperatură între iarnă și vară este în Siberia de aproximativ 80 de grade. Minus 40 și plus 40 de grade, așa că verificarea elasticității materialelor, a însușirii lor de a se adapta diferitelor temperaturi constituie o problemă de prim ordin. Iarna, de pildă, datorită unor cauze care n-au putut fi încă determinate, sîntele transsiberianului se frîng ca un chibrit la cea mai mică presiune. Iată, deci, de ce în prezent cercetătorii Institutelor de fizică și chimie din orașul savanților

sînt preocupați îndeosebi de determinarea cauzelor care produc asemenea accidente, de realizarea unor noi materiale rezistente și la frig, și la presiune. Și, se pare, materialul acesta va fi un amestec din materii plastice și oțel.

Și șoselele constituie o preocupare pentru savanții siberieni. Supuse frigului și căldurii excesive, ele nu rezistă multă vreme traficului. Probabil că autostrada experimentală construită în apropiere de Magadan pe coasta Pacificului, va da rezultatele așteptate rezolvînd și această problemă.

— Și-acum, citeva cuvinte și despre seceta pricinuită de climatul puțin favorabil precipitațiilor, și care domnește mai cu seamă în imensa stepă Kulundă, situată între Altaj și Novosibirsk. Am constatat că atunci cînd în stepa Kulundă plouă, și asta se întîmplă cam o dată la trei ani, recoltele sînt pur și simplu fantastice. Iată, deci, un pămînt bogat, pe care va trebui să-l facem să rodească în mod obișnuit și nu întîmplător, atunci cînd îi vine chef naturii.

— Și ce-aveți de gînd să faceți pentru asta?

— În aparență lucrul pare simplu, deși în fond este destul de complicat. Ne-am gîndit la următoarea soluție: în subsoful ținutului cuprins între Altaj și Oceanul Înghețat curge un adevărat fluviu, ale cărui ape avem de gînd să le captăm și să le folosim. Prospeccțiunile sînt în curs, iar de-a lungul a peste 20 de kilometri pompele au și început să scoată apa la suprafață pentru a o folosi la irigarea ogoarelor. Proiectul acestei uriașe acțiuni, care cuprinde întreaga stepă Kulundă, a și fost supus Academiei de Științe, așa că lucrările de ansamblu vor începe în curînd.

Studiem cu toții, atenți, macheta orașului. Profesorul Lavrentiev ne indică amplasamentul institutelor, cinematografele, teatrului unde se joacă „Lacul lebedelor” și „Frumoasa din pădurea adormită”, cartierul vilelor... Iată și macheta unei vile: două etaje, terasă acoperită la parter, terasă descoperită la primul etaj, patru-cinci camere, bucatărie, baie, instalație de apă caldă și rece, încălzire cu gaze, lumină electrică. În centru, două clădiri impunătoare de cîte douăsprezece etaje — sînt hotelurile care vor găzdui savanții sovietici și străini în trecere prin oraș. Se pune însă întrebarea: vor fi sau nu construite aceste clădiri ca de altfel și altele două, aproape identice, ce urmează să adăpostească personalul administrativ?

Am vizionat ieri un film documentar despre vizita pe care N. S. Hrușciov a făcut-o la Novosibirsk, după întoarcerea din China. Conducătorul guvernului sovietic a studiat atent macheta, dar la vederea clădirilor înalte a obiectat: „De ce să construim ca americanii, în înălțime? Doar spațiul nu ne lipsește! Construim la suprafața pămîntului, evitați ascensoarele, construcțiile înalte, accesibile frigului!”

De-atunci arhitecții sovietici, antrenăți într-un concurs pe scară unională se străduiesc să găsească cea mai potrivită soluție. Problema este următoarea: cum trebuie să arate centrul orașului?

Toate aceste probleme n-o îngrijorează însă pe secretara profesorului Lavrentiev. Stînc de vorbă cu ea am aflat că e originară din Lvov și că a venit să lucreze aici, la mai bine de șase mii de kilometri depărtare de locurile de baștină, pentru a se simți folositoare, pentru a participa la ridicarea orașului, la tumultuosul elan al constructorilor.

Căci Siberia reprezintă viitorul, iar a te strădui pentru viitor reprezintă una din însușirile cele mai caracteristice ale omului sovietic!

Pierre Rondière

„Orașul Savanților” este un capitol dintr-un amplu reportaj scris de publicistul francez Pierre Rondière după vizita sa în Siberia.

A. Golikov

Pământul – planetă necunoscută!

Așa cum arată ziarul „Leningrad” un grup de ingineri sovietici proiectează un batiscaf care va putea cobori până la 11.000 de metri sub nivelul mării. Batiscaful va

fi utilat cu harpoane speciale pentru vinerea viețuitoarelor marine și cu alte aparate, în vederea cercetărilor ce vor fi efectuate la mari adâncimi.

Este o știre de o considerabilă însemnătate științifică care marchează începutul unei grandioase ofensive împotriva nenumăratelor enigme ale abisurilor marine.

Pământul – planetă necunoscută! Iată o afirmație care poate să treacă drept hazardată, mai ales astăzi, la începutul erei zborurilor interplanetare, când primii Columbi ai Cosmosului se pregătesc să se avînte spre nesfîrșitele spații astrale. Oricine știe, în ultimii ani omenirea a dobîndit succese excepționale în cunoașterea planetei noastre. Au fost cucerite cele mai înalte piscuri ale Pământului, Antarctica a fost străbătută de la un capăt la celălalt, iar sateliții artificiali au cercetat părțile cele mai depărtate ale atmosferei. Tainele de pe suprafețele întinse ale mărilor și oceanelor sînt și ele în mare parte dezlegate.

Cu totul altfel stau, însă, lucrurile cînd e vorba de „continentul albastru”, de tainicele adîncimi submarine care au stimulat de secole fantazia omului. Într-adevăr, dacă ținem seama că numai trei zecimi din suprafața scoarței terestre se ridică deasupra valurilor mării, vom înțelege că pentru a spune că am ajuns să cunoaștem planeta noastră ar trebui să pătrundem adînc sub valurile mărilor și oceanelor, în uriașul imperiu al abisurilor submarine. Dar aici ne așteaptă încă foarte multe surprize. Din adîncurile întunecate, se ridică lanțuri muntoase cu piscuri gigantice, dar fără păduri, fără zăpezi, și niciodată luminate de soare. Cei mai mari munți submarini sînt cei din mijlocul Atlanticului, care se întind din Islanda pînă în Antarctica. În momentul de față, se știe că ei alcătuiesc cel mai mare lanț muntos al Pământului, avînd 15.000 kilometri lungime și 800 de kilometri lățime, cu nenumărate virfuri mult mai înalte decît cei mai mulți munți de pe uscat.

Pe fundul oceanelor au fost apoi descoperite văi fantastice, adevărate abisuri, socotite timp de secole ca fiind fără fund. Acum știm că unele din aceste văi sînt atît de adînci, încît dacă am scufunda în cavitatea lor cel mai înalt munte al uscatului – Everest-ul – creasta lui s-ar afla la 2.000 de metri sub suprafața oceanului.

Ce cauză au provocat formarea acestor abisuri cu adîncimi de 11.000 metri și a celor mai măreți munți de pe planeta noastră? Cum arată „geografia” străfundurilor marine? Există oare viață pînă la orice adîncimi, chiar și în lumea beznei eterne și a presiunilor extrem de mari? Iată numai cîteva din nenumăratele enigme pe care știința contemporană trebuie să le dezlege.

In lumina reflectoarelor

În cursul secolului trecut, naturalistul englez Edward Forbes a elaborat o teorie, cunoscută sub numele de „linia zero”, conform căreia nu poate exista viață decît cel mult pînă la o adîncime de 500 de metri. Dar în ultimele decenii au fost găsite viețuitoare la adîncimi mult mai mari. Un adevărat record în această direcție a fost stabilit de cercetătorii științifici de pe vasul sovietic „Viteză”, care au studiat timp îndelungat partea de apus și de mijloc a Pacificului. Astfel, ei au stabilit că cea mai mare presiune cunoscută (în regiunea insulelor Mariana) are 11.034 m și, lucru și mai important, au furnizat dovezi că există viață chiar la cele mai mari adîncimi. Au fost găsite organisme vii pînă la 10.700 de metri și s-a stabilit că circulația apei nu încetează nici la cele mai mari adîncimi așa încît oceanele nu pot fi folosite pentru depozitarea rezidurilor radioactive, cum preconizau o seamă de specialiști americani.

Descoperirile semnalate mai sus au însemnat o adevărată surpriză pentru oamenii de știință: În ultimele luni au fost strînse noi dovezi care arată că în noaptea veșnică a abisurilor marine trăiește o faună variată și spectaculoasă de viețuitoare: crustacee, crabii, creveții, viermi de nisip, moluște și uneori chiar anume specii foarte rare de pești. Aceste viețuitoare trăiesc din mana care le cade din „cer” adică de pe urma ploii fine de materii organice care coboară fără întrerupere din zonele superioare și care nu este altceva decît masa de fărîmături a marilor ospețe ce se desfășoară la adîncimi, relativ mici, acolo unde pătrunde lumina.

Dar viețuitoarele de care am pomenit nu sînt singurele. Cu ajutorul unor puternice reflectoare au fost descoperite, fotografiate și chiar filmate niște ființe asemănătoare crinilor de mare și care aduc cu niște flori uriașe fixate la capătul unor tije înalte, ca și multe alte făpturi surprinzătoare prin formă și uimitoarelor lor putere de adaptare la un mediu atît de vitreg.

Agronomia submarină

Știința tinde să dovedească astăzi că mărire și oceanele sînt niște tezaure de bogății fabuloase, în care se află concentrate mult mai multe substanțe organice și anorganice decît la suprafața uscatului. Iar tehnica zilelor noastre ne îngăduie să ne gîndim la valorificarea pe

scară largă a bogățiilor oceanice, la folosirea lor pe scară industrială. Plantele maritime au o mai mare concentrație de vitamine decît plantele de uscat. Cercetările făcute au dovedit că într-un bazin pentru cultivarea plantelor acvatice se poate obține într-un an, de 20 de ori mai mult nutreț la hectar decît pe o suprafață egală de pășune. Rezervele mondiale de plante acvatice pot fi evaluate la miliarde de tone. Tocmai de aceea putem fi convinși că în curînd va apare o știință nouă – agronomia subacvatică.

Turism... pe fundul oceanelor

Cum ar putea fi explorate însă aceste bogății uriașe ale oceanelor și cum ar putea începe ofensiva decisivă împotriva tainelor abisurilor?

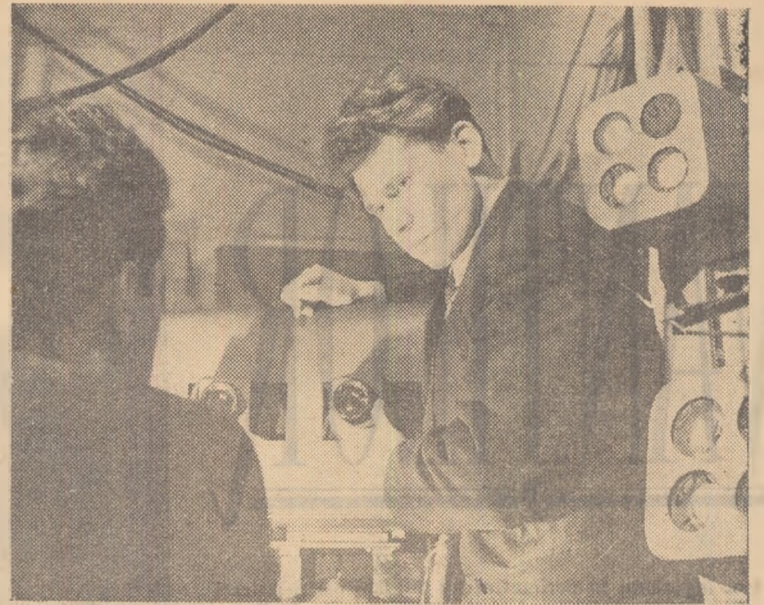
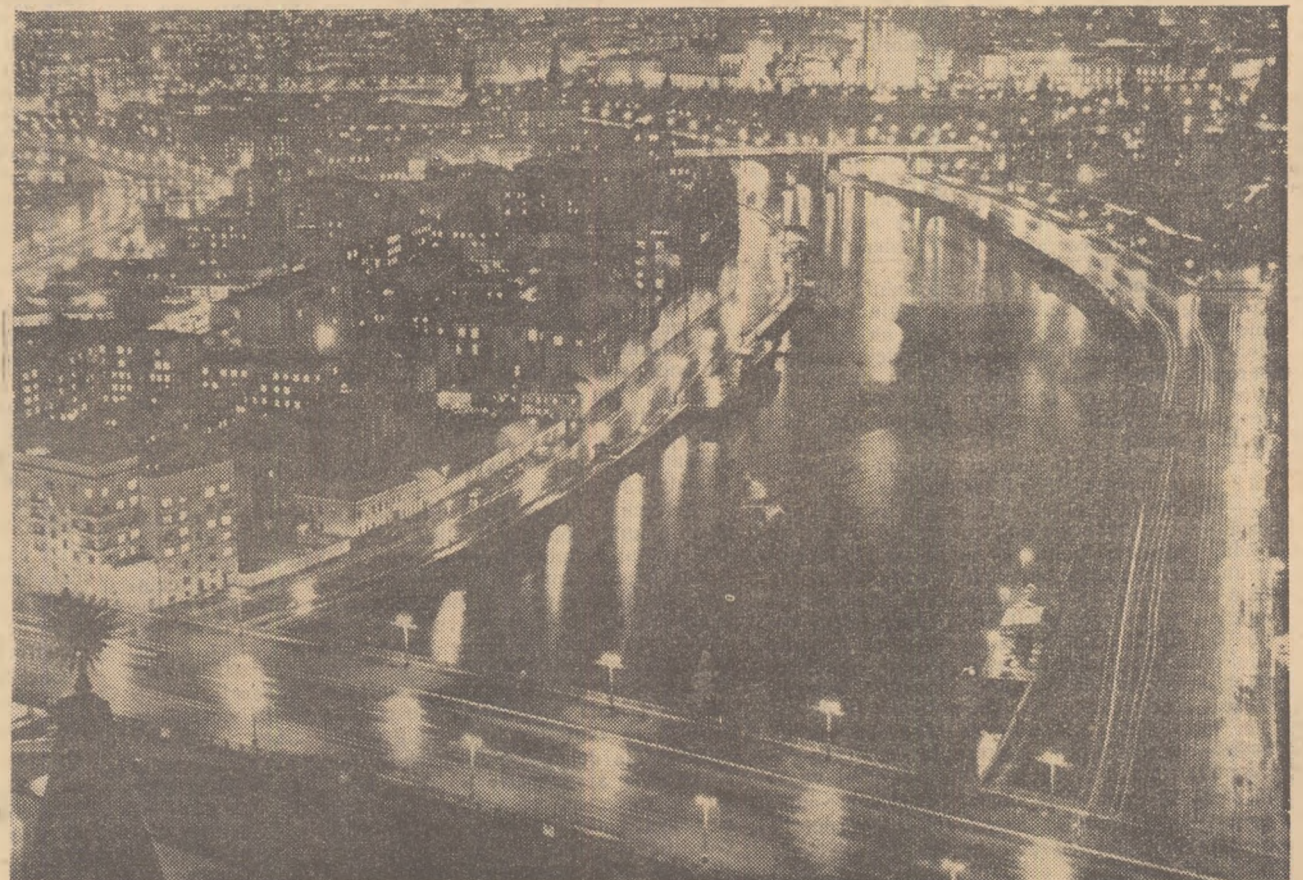
Este evident că astăzi, cînd știința și tehnica au atins un nivel atît de înalt, posibilitatea folosirii ravelor submarine în scopuri științifice a sporit și ea considerabil. Au fost realizate submarine pentru lucrări de salvare, pentru căutarea navelor scufundate, pentru extragerea de minereuri utile de pe fundul mării și pentru efectuarea unor cercetări sistematice în apele foarte adînci. O seamă de constructori au realizat chiar mici submarine pentru turism.

Dar nici una din aceste nave submarine nu poate atinge adîncimi atît de mari ca batiscafele, adevărate laboratoare pentru cercetarea la fața locului a abisurilor oceanice. Construcția unui batiscaf amintește în multe privințe de aceea a batisferelor folosite pentru cercetarea părților foarte înalte ale atmosferei terestre. Deosebirile sînt lesne de înțeles. Sfera ce adăpostește echipajul și aparatele de cercetări nu este suspendată de un balon aerian, ci de un balon submarin. La rîndul lui, balonul submarin nu mai este umplut cu hidrogen, ci cu un lichid special, mai ușor decît apa. Invelișul batiscafului nu poate fi confecționat dintr-o pînză cauciucată ca în cazul batisferelor, ci dintr-un aliaj foarte rezistent de aluminiu.

Batiscaful proiectat în clipa de față de inginerii sovietici va putea cobori pînă la o adîncime de 11.000 metri! În afara instalațiilor de radio, a dispozitivelor extrem de precise pentru cercetări submarine, a aparatelor de filmat și de fotografiat, a harpoanelor de prins viețuitoare marine, batiscaful sovietic va fi înzestrat și cu un aparat care, transformînd ultrasunetele în sunete ce pot fi sesizate de urechea omenească, va îngădui navigatorilor să audă sunetele emise de pești.

Ne aflăm, așa dar, în pragul destrămării unei mari taine a planetei noastre, în pragul descoperirii unui continent mai mare și mai bogat decît toate celelalte luate la un loc.

ing. Ion Suceveanu

La Leningrad se fabrică aparatură pentru televiziunea în culori.

LUMINA RECE

Sîntem obișnuiți să asociem noțiunea de lumină cu cea de căldură. Într-adevăr, soarele și sursele obișnuite de iluminat artificial produc simultan lumină și căldură. Dar în natură există și surse de „lumină rece”, care au atras luarea aminte a oamenilor din timpuri străvechi. Vă imaginați, desigur, despre ce-i vorba! În primul rînd despre licurici, care sînt înzestrați cu niște lanterne naturale. Cu timpul, naturaliștii au descoperit însă și au descris zeci de asemenea „lanterne vii”.

Mult timp, natura a deținut monopolul luminii reci. Oamenii de știință au încercat, însă, să dezlege tainele acestui fenomen și să obțină lumina rece pe cale artificială. Încercările lor erau stimulate, printre altele, și de împrejurarea că lumina rece este foarte economică. În timp ce becurile electrice obișnuite transformă în lumină vizibilă numai 4 la sută din energia primită (restul pierzîndu-se sub formă de căldură), lumina rece utilizează 92 la sută din energia primită.

Încă în timpul celui de-al doilea război mondial, academicianul Vavilov a experimentat în laborator primele substanțe capabile să producă lumină rece. Acum, în Uniunea Sovietică sînt cunoscute zeci de combinații de zinc, magneziu, calciu etc. cu ajutorul cărora se poate obține lumină rece, de diverse culori. Aceste substanțe sînt numite cristalofore sau luminofore.

Cum acționează ele?

Fie că este vorba de sulfura de zinc ori de sulfura de calciu tratate cu doze mici de metale, ele se comportă ca niște adevărate „depozite” de lumină. Ziua înmagazinează lumină solară, iar noaptea o eliberează luminînd încăperile, străzile etc.

Lămpile cu lumină rece sau luminiscente sînt de pe acum utilizate în viața de toate zilele. Ele pot fi văzute în marile orașe, în gări, în holurile teatrelor și cinematografelor. În Uniunea Sovietică, lămpile luminiscente sînt folosite în fabricile de textile, tipografii etc., fiind mult mai apropiate de lumina zilei și mai puțin obositoare pentru ochi, împrejurare care contribuie la sporirea productivității muncii.

Compozițiile luminiscente au nenumărate și variate întrebunări. Astfel, inginerul sovietic P. P. Voronțov a introdus nu demult compoziții luminiscente în țesătura stofelor.

Pentru iluminatul orașelor în cursul nopții, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat clădirile și trotuarele vor fi acoperite cu o vopsea specială, amestecată cu substanțe luminofore. Această vopsea va absorbi razele soarelui chiar prin vata norilor și a ceții. Casele își vor păstra aspectul obișnuit pînă la venirea nopții. Dar pe măsură ce va crește întunericul, ele vor deveni din ce în ce mai luminoase.

Mii de kilowați de energie electrică eliberată se vor scurge pe alte conducte, pentru a produce mai multe mașini, alimente, mobilă etc. Lumina rece va contribui și la înfrumusețarea locuințelor noastre. Becurile electrice cu lumină rece reflectate de dușumea, de pereți, de draperii vor da o lumină mult mai puternică și mai economică.

Acestea nu sînt, însă, singurele domenii de utilizare a luminii reci. În Uniunea Sovietică lumina rece a început să fie folosită în microscopie pentru descoperirea defectelor la piesele fabricate în uzinele metalurgice și în multe alte domenii de activitate practică.

Em. Roman

Actori și roluri

Cele două pasiuni ale lui VSEVOLOD SAFONOV

Spre deosebire de majoritatea celor ce se consacră teatrului sau cinematografului, Vsevolod Safonov n-a simțit acea „chemare irezistibilă a artei”, nici în anii copilăriei și nici mai târziu. L-au pasionat multă vreme, ca pe toți băieții, mașinile, motoarele, (și astăzi Safonov este un pasionat automobilist), iar când a venit vremea să-și aleagă o profesie, a optat fără șovăire pentru aceea care solicită cel mai mult curaj: aviația. S-a înscris așa dar la o școală de aviație, unde a studiat cu sîrguință cîțiva ani. Și poate că ar fi ajuns un strălucit pilot de încercare, asemenea eroului său din filmul „Chemarea văzduhului”, dacă... n-ar fi avut un prieten. Prietenul acesta, un înflăcărat admirator al artei, a luat într-o bună zi hotărîrea de a se prezenta la examenul de admitere al unei școli teatrale. Mai rămăsese însă foarte puțin timp pînă la examen și, pentru a parcurge mai ușor materia, l-a rugat pe Safonov să învețe împreună cu el. La început a fost doar o glumă, dar pe măsură ce studiul înainta, sîrguinciosul elev al școlii de aviație era tot mai captivat de planurile prietenului său. În cele din urmă s-a decis să se prezinte el însuși la examenul de admitere. Și, cu tot numărul impresionant al candidaților, a fost admis.

În cei patru ani petrecuți pe băncile școlii teatrale, Safonov și-a descoperit adevărata vocație. Cîrind după aceea, tînărul absolvent și-a început activitatea pe scenă. Într-o zi a primit și cea dintîi ofertă, din partea studiourilor cinematografice din Leningrad, de a turna în filmul „Soldații” (după nuvela lui V. Nekrasov — „În tranșeele Stalingradului”), la care începuse să lucreze regizorul Alexandr Ivanov.

Personajul cu care Safonov și-a făcut debutul în cinematografie, ofițerul Kerjentev din „Soldații”, a rămas puternic întipărit în amintirea spectatorilor.

După „Soldații”, Vsevolod Safonov a început să fie foarte solicitat de către cinești. Rînd pe rînd a deținut roluri principale în filmele „Uraganul”, „Afacerea pestriților”, „De partea cealaltă” ș.a. Rolul său cel mai îndrăgit îl constituie însă cel al aviatorului Alexei Kostrov din „Chemarea văzduhului”. Prin intermediul acestui personaj, Safonov a exprimat multe din preocupările, aspirațiile, visele proprii sale a-adolescente. Și poate tocmai acest lucru a imprimat pilotului de încercare din film o atît de puternică forță de convingere. Alexei Kostrov este un entuziast al dificilei sale profesii, un om care nu concepe viața fără duduțul atît de drag al motoarelor avionului, fără aerul tare al înălțimilor, fără continua și tulburătoare senzație a riscului.

În majoritatea filmelor sale, Safonov a redat chipurile unor eroi contemporani, tineri curajoși, inzeștrați cu o voință fermă și cu un deosebit farmec

personal. Dar printre ultimelē sale creații se află și un personaj negativ. Este vorba despre tînărul medic din „Fete de aceeași vîrstă”, care, sub un aparent rafinement exterior, ascunde un caracter perfid, josnic. Și în acest rol de Don Juan, Vsevolod Safonov a reușit să fie convingător, dezvăluind psihologia personajului printr-o gradație nuanțată.

Ultimul său rol îl constituie un personaj cu totul opus: învățătorul Bersenev, un om de o rară cinste și noblețe sufletească, unul dintre eroii producției sovieto-bulgare „În ajun” (după romanul lui Turgheniev), a cărei premieră a avut loc recent pe ecranele sovietice.

Filmul

Ancheta noastră

La ce lucrează cineștii sovietici

Continuînd ancheta noastră printre cineștii sovietici, dăm de data aceasta cuvîntul regizorului Grigori Ciuhrai, autorul filmelor „Al 41-lea” și „Balada soldatului”.

Grigori Ciuhrai: Viitorul meu film se va numi „Cer senin”

Am terminat recent „Balada soldatului”. Autorului îi e întoldeauna greu să vorbească despre opera sa. De aceea las cuvîntul criticilor și spectatorilor, care sînt cei mai drepți și mai competenți judecători. Aș vrea să spun numai că mie, care am luat parte la cel de al doilea război mondial, tema acestui film îmi este foarte apropiată. Filmul este închinat memoriei celor ce nu s-au mai întors de pe front. Întregul nostru colectiv a lucrat cu dragoste la realizarea sa. Și am fi fericiți dacă sentimentele noastre se vor transmite și spectatorilor.

Împreună cu tînărul dramaturg D. Hra-

brovički lucrez în prezent la ecranizarea scenariului său „Cer senin”. Filmul va înfățișa destinul unei fete, Sașa Lvova, evenimentele petrecute în viața ei în decursul unui deceniu (1938-1948). Sașa se îndrăgostește de pilotul de încercare. Aliașoa Astahov. Războiul îi desparte, iar pilotul dispăre fără urmă. Dar fata continuă să-l aștepte, cu o dureroasă încăpăținare...

Deocamdată nu pot să spun mai mult despre noul film. Sper că spectatorii vor face cunoștință cu eroii săi încă în cursul acestui an.

Actrița Jana Prokorenko, într-o scenă din filmul „Balada soldatului”

Un film despre care se vorbește

„Balada soldatului”

Filmul lui Grigori Ciuhrai „Balada soldatului” este obiectul unei ample discuții purtate în paginile ultimului număr al revistei „Iskusstvo kino”. La discuție iau parte scriitorii, regizorii de film, actorii și publiciștii.

„Multe filme au înfățișat eroismul ostașilor, sentimentul datoriei, dragostea. Dar așa cum ele sînt redade de regizorul și actorii filmului „Balada soldatului”, ai impresia că le înfățișezi pentru prima oară” — scrie actorul Serghei Lukianov.

Scriitorul Evgheni Vorobiov, autorul romanului „Înălțimi”, se referă în cadrul discuției la mesajul profund umanist al filmu-

lui. Tînărul regizor Serghei Rostofki vorbește despre lirismul „Baladei soldatului”, despre poezia pe care o degajă austerității simplitate. „Lucrul cel mai de seamă în acest film sînt, fără îndoială, oamenii — afirmă S. Rostofki. Iar ceea ce ne impresionează în mod deosebit la acești oameni sînt ochii, care exprimă uneori o sîșietoare durere, alteori fericirea; ochii ce exprimă teamă ori temerară fermitate, dispreț sau iubire, ură sau recunoștință...”

Aproape toți participanții la discuția despre „Balada soldatului”, subliniază jocul excelent al actorilor și remarcabilul talent al regizorului Grigori Ciuhrai.

Reflector

„Domnul Hrușciiov — omul păcii” — cu acest titlu este prezentat de cîteva zile la cinematograful „Continental” din Londra filmul documentar sovietic despre vizita lui N. S. Hrușciiov în Statele Unite. Filmul se bucură de un mare interes din partea locuitorilor capitalei britanice.

Întreprinderea cinematografică iugoslavă „Avallafilm” a încheiat un contract cu producătorul american Harold Hacht, în vederea ecranizării romanului „Taras Bulba” de Gogol. Filmul va fi realizat în cursul acestui an.

În ultima vreme, studiourile sovietice au transpus pentru ecran mai multe povestiri de A. P.

Cehov. Printre acestea: „Vrăjitoarea” (o producție „Lenfilm”), „Vanka”, „Dușmani”, „Aniuta”, „Răzburarea”, „O operă de artă” (realizate în studiourile din Moscova). Ultima ecranizare din această serie este filmul „Doamna cu căfelul” care are ca protagoniști pe Alexei Batalov și I. Savvina.

O echipă de cinești de la studiourile „Mosfilm” a plecat în portul Kronstadt pentru a turna exterioarele viitorului film „Micimanul Panin”. Filmul va relata un episod interesant din istoria mișcării revoluționare ruse și anume emigrarea unui grup de deținuți politici bolșevici cu sprijinul micimanului Panin, care îi salvează luîndu-i pe bor-

dul unui crucișător pentru a-i debarca într-un port străin. Filmul are la bază o întâmplare autentică, povestită de un bătrîn bolșevic, fostul marinar din flota Mării Baltice V. I. Paniușkin. Rolul micimanului Panin este interpretat de actorul Viaceslav Tihonov.

La studiourile din Odesa se află în curs de turnare filmul de aventuri „Furgonul verde”. Acțiunea filmului se petrece în anii 1920, în timpul războiului civil și înfățișează lupta pentru stîrpierea bandelor anarhiste. Printre interpreții filmului figurează Olga Lisenko, R. Filippov, Iuri Timošenko, V. Kolokolțev.

La Riga s-a desfășurat recent cel de al doilea Festival al filmului din Republicile Baltice și Bielorusia. Cinematografia letonă a fost reprezentată de filmele „Ilza” și „Săbie și trandafiri”, cea estonă de „Viraje primejdioase” și „Oaspeți necunoscuți”, iar cinematografia lituaniană — de filmul „Adevărații eroi”. Studioul „Bielorusfilm” din Minsk a prezentat filmele „Pentru 100.000 de mărci” și „Dragostea trebuie prețuită”.

La Delhi a fost organizată o gală de filme sovietice. Cu acest prilej, cîncîlii indieni au putut viziona cîteva creații remarcabile ale cinematografului sovietic din ultimii ani:

„Soarta unui om”, „Zboară cocorii”, „Iliia Murometș”, „Lacul lebedelor”. În același timp a fost prezentat documentarul „N. S. Hrușciiov în America”. Filmul a rulat cu săli arhipline, iar la cererea insistență a publicului, au fost programate și spectacole suplimentare.

Actrița Rita Radungo și întreaga echipă care a realizat filmul bielorus „Ceasul s-a oprit la miezul nopții” turnează într-un nou film al regizorului N. Figurovski, intitulat „Furtuni de primăvară”. Filmul urmărește destinul unor eroi în viața căroră războiul a lăsat urme adînci.

Cele trei interprete ale filmului „Fete de aceeași vîrstă” — Liudmila Krilova, Lidia Fedoseeva și

Margarita Koseleva vor reapare, din nou împreună, într-o comedie a studiourilor din Kiev, intitulată „Katia, Katiușa”. Rolul titular este interpretat de L. Krilova. Filmul este închinat tinerilor constructori ai unei centrale electrice și a fost turnat în tinutul Dneprodzerjinsk.

În studiourile din Așhabad se turnează filmul „Pescăruși deasupra nisipurilor”, care va ilustra construcția marelui canal din deșertul Kara-Kum.

Printre noile producții ale studiourilor de desene animate „Soiuzmultfilm” din Moscova se află „Cei care răpesc culorile” și filmul de păpuși „Norul îndrăgostit”, realizat după un scenariu de Nazim Hikmet.

SECRETUL USII VERZI

Am în față un număr proaspăt, mirosind încă a cerneală de tipar, din revista „Newsweek” în care Lloyd Norman, corespondentul ei la Washington, a publicat un articol despre spionajul american.

Redacția revistei își previne cititorii că articolul nu cuprinde relații fanteziste ale corespondentului ei, ci fapte reale. Articolul a fost scris pe baza unor convorbiri dintre Lloyd Norman și conducătorii ai serviciului de spionaj și reprezentanți oficiali ai Pentagonului.

Se înțelege că în cursul acestor convorbiri nu s-a spus nici pe departe tot ce s-ar fi putut spune, iar corespondentul și redactorul șef al revistei n-au îndrăznit să dea publicității tot ce-a auzit cel dintîi. Și totuși articolul este extrem de interesant. Căci autorul își introduce cititorii în însăși vizulna spionajului american, acolo unde se concep și pun la cale planurile primejdioase și criminale de „război secret” împotriva Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste.

„Serviciul tăcerii”

„Adinc, în labirintul de oțel și beton al subsolurilor Pentagonului — scrie Lloyd Norman — se află camera VS-956. Un vizitator care ar trece din întâmplare pe coridoarele Pentagonului ar putea să creadă că între VS-956 și orice altă cameră din cele 1.000 cite are clădirea nu există nici o deosebire. Dar îndărătul usii verzi, zăvorâte (pe dinăuntru e vopsită în roz) se află unul din cele mai importante centre ale războiului rece.

E Centrul național de indicii, unde timp de șapte zile și șapte nopți din săptămîină un grup de agenți încercați ai serviciului de investigații american iau cu degetele lor sensibile pulsul Uniunii Sovietice.

În această încăpere, bine păzită, nu poate intra nimeni din afară. Chiar și în Pentagon sînt puțini cei care știu de existența ei. Numai o mină de funcționari de vază au în general îngăduința să pătrundă aici. Dar chiar și ei trebuie să spună o parolă anume și să arate un permis special”.

Oamenii care lucrează în această încăpere — scrie autorul — află cei dintîi „secretele militare” ale Rusiei și printr-un fir direct le comunică Casei Albe, Grupului unit de șefi ai statelor majore, Direcției centrale de investigații.

Ca din întâmplare, Lloyd Norman amintește că încăperea VS-956 se află lângă punctul subteran de comandă al forțelor militare aeriene ale S.U.A., unde telefoane de culoare roșie pot da în orice clipă semnalul pentru începerea operațiunilor militare. După cum se vede, o vecinătate primejdioasă și de fel întimplătoare!...

În acest subsol, în camera VS-956, unde aerul e viciat de miasmele „războiului rece”, unde s-au instalat niste oameni, care știu să păstreze cu strănicie secretele”, stăpînește o atmosferă înăbușitoare și sumbră. Pentru autor, dezvăluirea numelor acestor oameni ar însemna semnarea sentinței sale de condamnare la moarte prin electrocutare. De altfel e foarte probabil că și ei și-au uitat vechile nume. Sînt oameni care cunosc meșteșugul murdar al spionajului. Ei își pot uita numele, dar pot memora în schimb mii de cifre.

Cu ce se ocupă acești anonimi, care s-au consacrat cu trup și suflet „războiului rece”? Ce anume vor să afle degetele lor gălbejite care caută febril „pulsul Uniunii Sovietice”?

„Cei care au avut prilejul să intre în acest sanctuar al serviciului de investigații — scrie autorul articolului — au văzut pe pereți diagrame mari care arată stadiul principalilor indici ai activității blocului sovietic în momentul de față: producția de oțel și alte metale, extracția de petrol, înarmarea, mișcările de trupe, concentrările de avioane, comunicațiile radiofonice, consumul de energie, deplasările celor mai importante personalități, producția și amplasarea rachetelor balistice. Toti aceștia sînt indici ai temperaturii „războiului rece”.

Niște inși suspecți se ocupă cu culegerea și analiza informațiilor despre Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste. De unde își procură, însă, aceste informații? Ajuns aici autorul devine foarte laconic. „Secretul oficial așează un vâl de neătruns în jurul sistemului de investigații — arată

Lloyd Norman. — În interesul apărării țării, serviciul de investigații trebuie să fie un serviciu al tăcerii”. Și totuși el socotește cu puțință să dezvăluie „citeva informații” în legătură cu sistemul și „tenebroasa artă a spionajului” cu care se ocupă organele serviciului de spionaj american.

Caracatița spionajului și tentaculele ei

În clipa de față, rețeaua de spionaj american cuprinde „mai bine de zece instituții importante” între care Direcția centrală de investigații, Direcția de investigații navale, Informațiile armatei de uscat, Direcția de investigații aeriene, Secția de cercetări a Departamentului de Stat și Direcția securității naționale.

Cu alte cuvinte, această rețea este o uriașă caracatiță, care și-a întins tentaculele în toate colțurile lumii, realizînd un „spionaj total”. Întreținerea acestei caracatițe costă enorm. După cum arată autorul, Statele Unite cheltuiesc anual cu spionajul, circa 3 miliarde de dolari și au aproape 100.000 de spioni plătiți.

Serviciul de investigații american, mărturisese Norman, folosește serviciile unor spioni plătiți. „În primul rînd, n-au dispărut definitiv din listele de spioni plătiți pieptoasele Mata-Hari

- Camera VS-956 din subsolul Pentagonului
- Trei miliarde de dolari pe an pentru spionaj
- Mașini electronice și „fantomе”

Un articol din ziarul „Krasnaia zvezda”

Intr-adevăr, Direcția centrală de investigații, care conduce serviciul de investigații american și, desigur, controlează și camera VS-956, trimite „fantomе” în spatele cortinei de fier și cumpără informații de la agenți secreți, plătiți milioane de dolari”.

Dar autorul nu spune că de cele mai multe ori spionii americani trimiși în U.R.S.S. și în celelalte țări socialiste, se transformă în „fantomе care nu se întorc”.

După cum arată autorul, serviciul de spionaj american folosește drept spioni și persoane ca „atașafi militari, diplomați și ați observatori oficiali și neoficiali trimiși peste hotare”. Aceștia raportează în notele lor informative despre orice, începînd cu „un nou tun antitanc și sfîrșind cu starea sănătății șefului de stat major polonez”.

Spionii americani îi interoghează pe transfugii din țările socialiste și pe turiștii care au vizitat aceste țări.

Experții Pentagonului și ai Direcției centrale de investigații — arată în continuare articolul — afirmă că Statele Unite obțin 80-90 la sută din datele pe care le culeg, din surse „deschise”, care nu presupun un atentat la suveranitatea țărilor străine: e vorba anume de posturile de radio americane, de instalațiile radar și de cele sensibile la raze infraroșii din Turcia, insulele Aleutine, ca și de submarine și alte vase care navighează în apropierea țărmurilor sovietice și fac observații asupra comunicațiilor radiofonice sovietice.

formațiilor, cu caracter urgent, servesc la întocmirea unor rapoarte zilnice, săptămînale sau periodice pentru președinte și principalul lui consilier.

De patru ori pe an Direcția centrală de investigații și Consiliul național de investigații (care cuprinde Direcția de investigații navale, Informațiile armatei de uscat, Direcția de investigații aeriene și alte organe importante) întocmesc un raport național. Acest raport este un document strict secret, prezentat sub o copertă de culoare verde și conținînd circa 12 pagini, cu date concise despre situația din toată lumea”.

„Deși raportul — scrie autorul — se referă în special la posibilitățile unui adversar potențial, el se ocupă și de intențiile adversarului. Cea mai importantă problemă este aceea de a determina cu aproximație direcția cea mai probabilă a acțiunilor adversarului. Pentru rezolvarea acestei probleme, Statele Unite au alocat miliarde de dolari, au achiziționat cele mai perfecționate mașini electronice și au adus în țară pe cei mai străluciți specialiști în analize din lume”.

Dar care sînt rezultatele?

După cum vedem, autorul nu se încurcă cînd e vorba să facă reclamă mijloacelor de care dispune serviciul de spionaj american. Dar prin ce își justifică activitatea acest serviciu pentru care se cheltuiesc miliarde de dolari? „Ne putem întreba în ce măsură este eficace serviciul de investigații? — exclamă chiar autorul.

Și de astădată el trebuie să coboare tonul. Și trebuie să citeze o lungă listă de eșecuri și înfringeri suferite de spionajul american.

„Direcția centrală de investigații — spune articolul — n-a putut să prevadă momentul lansării primului satelit, deși avea informații că Rusia lucrează intens la rachete cosmice. Mai înainte, serviciul de investigații american subapreciase și progresul realizat de ruși în fabricarea bombei atomice și a bombei cu hidrogen”. Nici în clipa de față — declară cu delicatețe Lloyd Norman — serviciul de investigații american „nu pretinde că are răspuns la toate întrebările”. Spionii americani, scrie el, (în evidența rachetelor sovietice, dar nu știu dacă calculele lor sînt exacte. Intr-un cuvînt, n-au de ce se lauda. Nu asta-i de altfel și cauza pentru care spionii americani trebuie să facă tot mai mult apel în rapoartele lor la „zvонuri, întîmplări fabricate și supoziții neverosimile”?

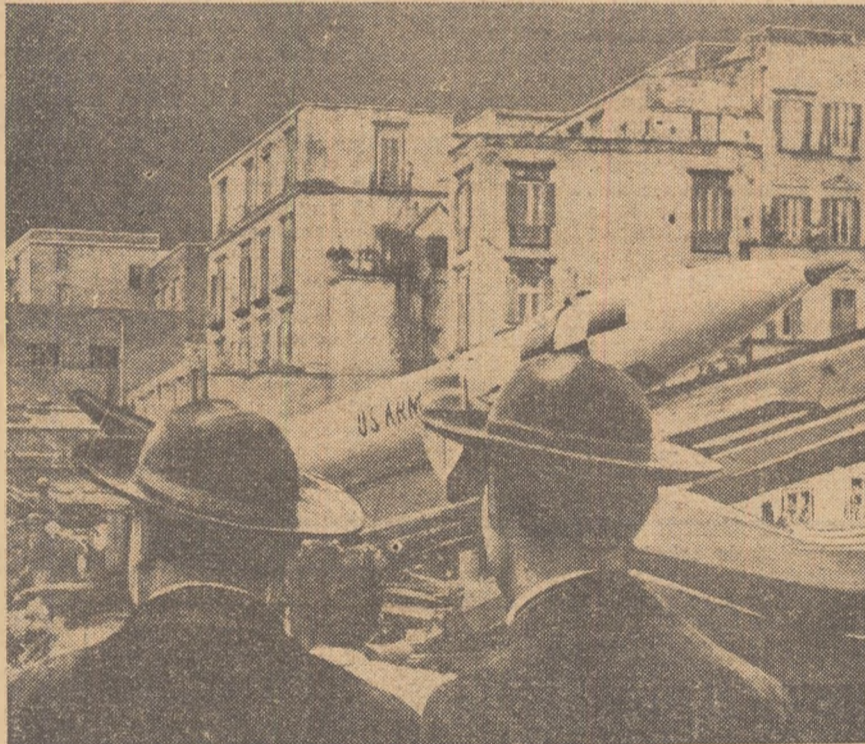
Această împrejurare nu diminuează însă, ci dimpotrivă sporește și mai mult primejdia pe care o prezintă spionajul american, întrucît „faptele” fabricate de el sînt folosite pentru justificarea pregătirilor de război ale S.U.A. și pentru continuarea „războiului rece”.

În lume se simte o încălzire vizibilă a relațiilor internaționale și oamenii se bucură de asta. Dar în subsolurile Pentagonului, unde nu răzbat razele soarelui, temperatura a rămas aceeași. Aici, îndărătul grilajurilor de beton și oțel, se așină complotiștii. Ei trebuie să știe însă, că sînt urmăriți cu atenție de oamenii din întreaga lume. Și dacă în lume s-ar întimpla o catastrofă, oamenii i-ar descoperi pe vinovați. Pentru asta nu e nevoie nici de parole convenționale, nici de permise speciale.

Adresa criminalului birou de investigații și spionaj este acum cunoscută tuturor:

Washington, subsolul Pentagonului, camera VS-956, ușa verde...

Al. Leontiev

Rachete americane pe străzile unui oraș italian. Acest sinistru spectacol slărnește împotriva tot mai hotărîta a maselor largi, care nu se lasă înșelate de prelații războiului rece...

care-i ademenesc în buduarele lor pe miniștrii de război străini spre a le smulge mărturisiri. Același lucru se poate spune și despre spionii care trec granițe, în ascuns, cu microfilme într-un compartiment secret al serviciilor lor și stăruie să-și primească plata în aur.

Spionii cercetează și răscercetează publicațiile sovietice, datele statistice, revistele tehnice, publicațiile comerciale, ca și cuvîntările și comunicațiile oficiale.

„Din aceste surse, ca și din altele — spune autorul — organele de investigații americane de la Washington și din toată lumea, culeg uimitor de multe fapte, cifre, zvонuri, întîmplări fabricate și supoziții neverosimile. O mare parte a acestor informații au un caracter pur militar.

O parte din date sînt păstrate în arhive sau sînt prelucrate de mașini electronice în vederea selecționării, sortării, clasificării, verificării, reverificării, aprecierii și analizării lor. Restul in-

SĂPTĂMÎNA